

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Luchtruimherziening

COVM Leeuwarden

11 november 2019

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Ministerie van Defensie

Koninklijke Luchtmacht

Luchtruimherziening in het kort

Opgave

Realisatie van een *integrale, toekomstbestendige* inrichting en beheer van het luchtruim, gebaseerd op een zorgvuldige *afweging* van publieke *belangen*, in *samenwerking* met (internationale) partners en in *gerichte dialoog* met de omgeving.

Doelen

Veiligheid geldt als randvoorwaarde

- › Verruimen civiele en militaire capaciteit (militaire missie-effectiviteit) in het luchtruim;
- › Efficiënter gebruik en beheer van het luchtruim voor alle luchtruimgebruikers;
- › Verduurzaming: beperken van de impact van vliegroutes op de omgeving (geluidshinder, CO2 en (ultra) fijnstof).

Luchtruimherziening in het kort

AFHANDELINGSWIJZE

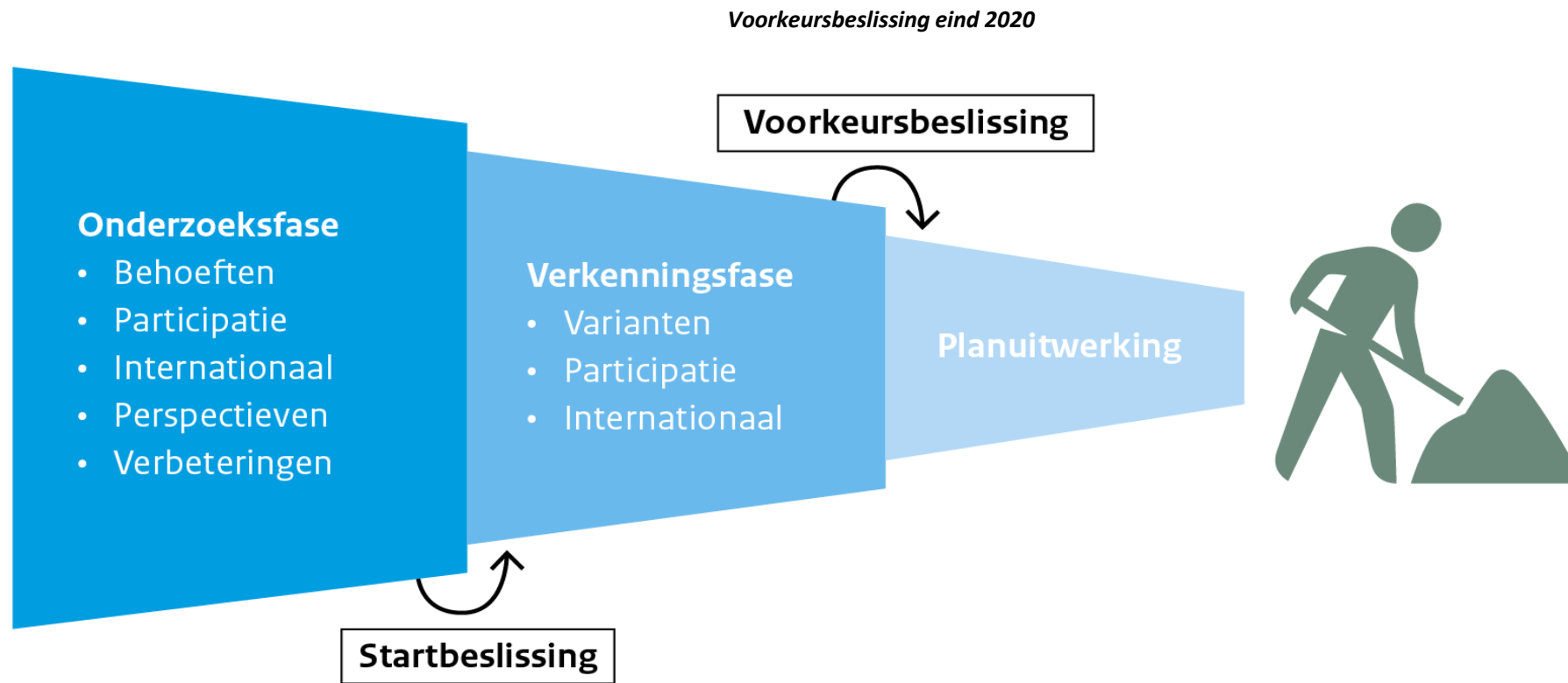
RUIMTE

TIJD

Fasering

Startbeslissing genomen in Q2 2019

Fasering resultaten

1. Resultaten behaald vóór 2023

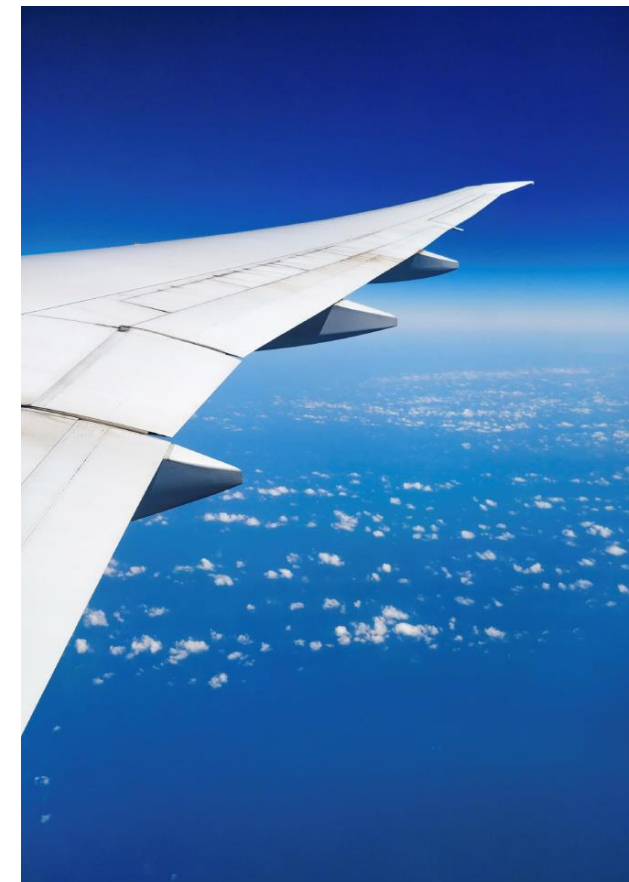
Verbeteringen aansluitroutes Lelystad ('ongehinderd doorklimmen'). Uiterlijk winter 2021/2022.

2. Resultaten behaald in 2023

- Herinrichting van het noordelijk deel van het Nederlands luchtruim;
- Herinrichting van het oosten en zuidoosten van het Nederlands luchtruim.

3. Resultaten behaald ná 2023

Roadmap voor de doorontwikkeling van het Nederlandse luchtruim

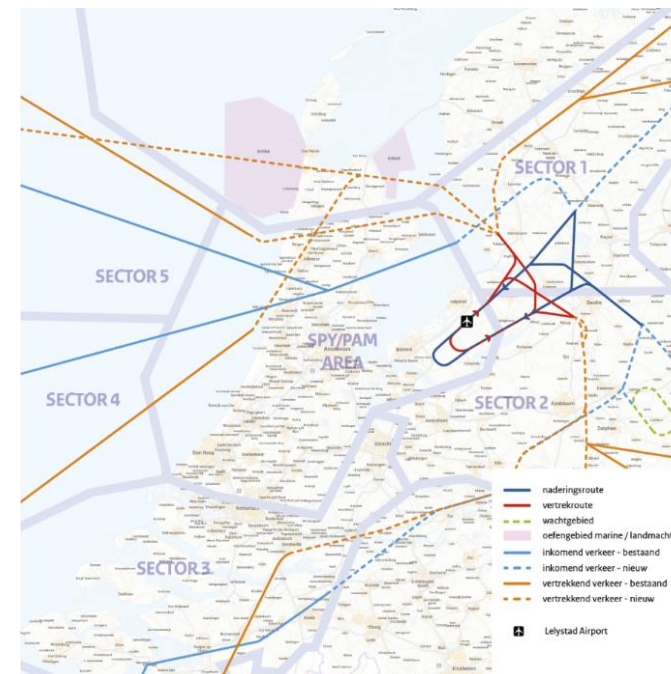

1. Verbeteringen aansluitroutes Lelystad

De in het programma geïdentificeerde oplossingen zorgen ervoor dat op de aansluitroutes zoveel mogelijk ongehinderd geklommen wordt.

Dit zal gebeuren door:

1. Het strikte uitgangspunt om altijd voorrang te geven aan Schipholverkeer los te laten;
2. Het luchtruim dat geactiveerd kan worden als militair oefengebied standaard beschikbaar te stellen voor afhandeling van Lelystadverkeer.

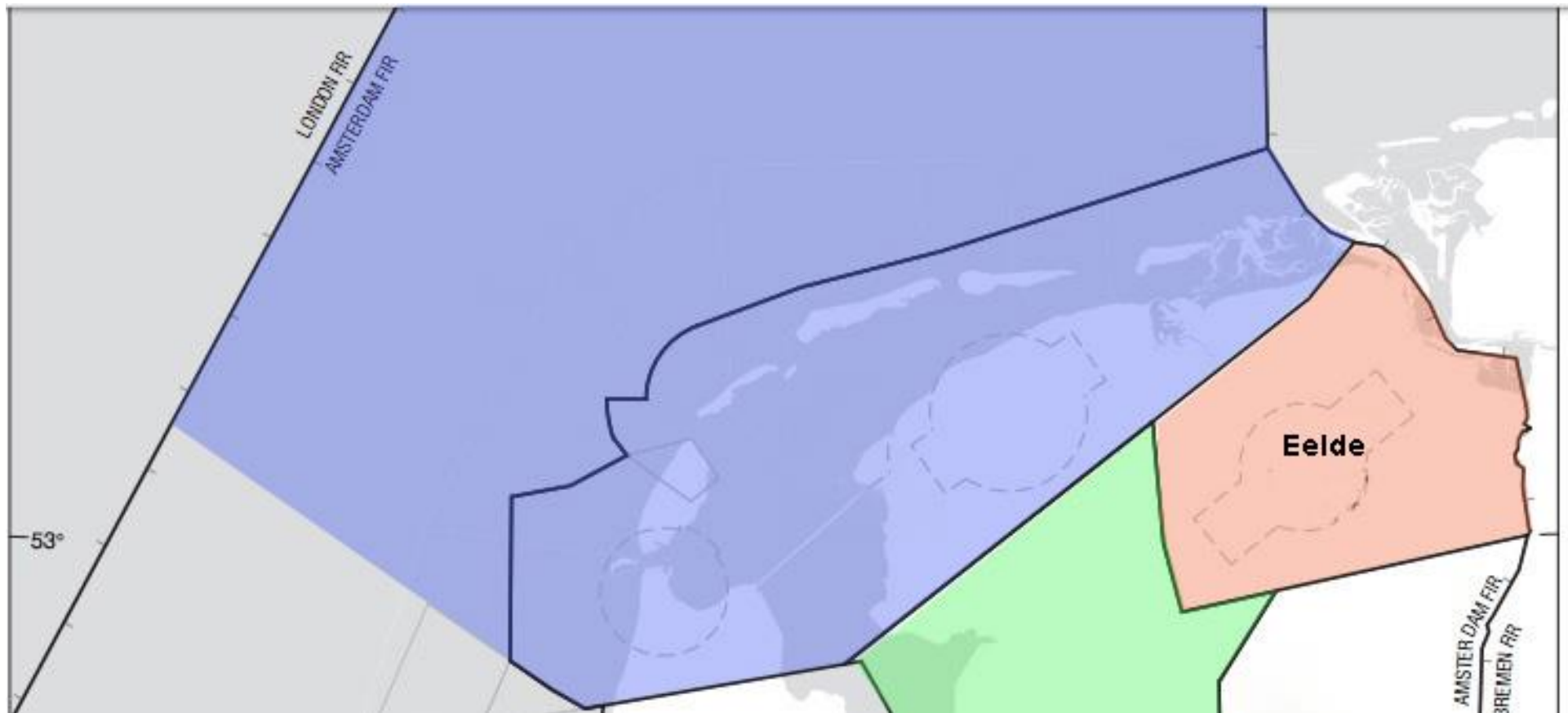
2. Resultaten in 2023

- › **Herinrichting van het Noordelijk deel** van het Nederlandse luchtruim. Er wordt een militair oefengebied ingepast (o.a. voor de F-35), met voldoende capaciteit om de militaire missie effectiviteit te verzekeren.

- › **Herinrichting van het oosten en zuidoosten** van het Nederlands luchtruim, om de ontsluiting voor het handelsverkeer van en naar Nederlandse luchthavens (met name Schiphol, Lelystad, Eindhoven en Rotterdam) te verbeteren.

Huidige situatie Noord-Nederland

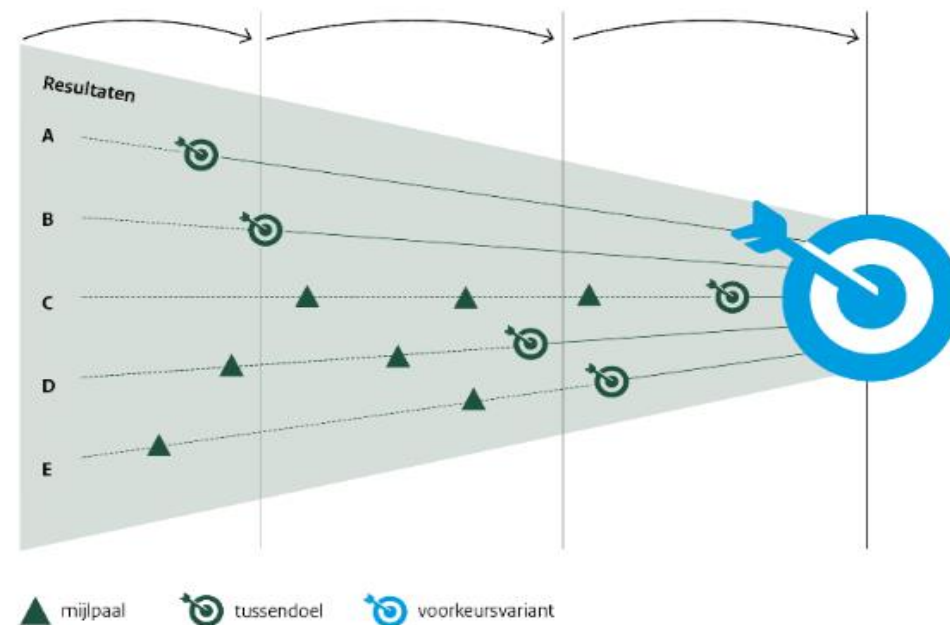

3. Roadmap 2023-2035

- Ontwikkeling varianten
- Andere afhandelingsconcepten
- Toekomstgericht en robuust

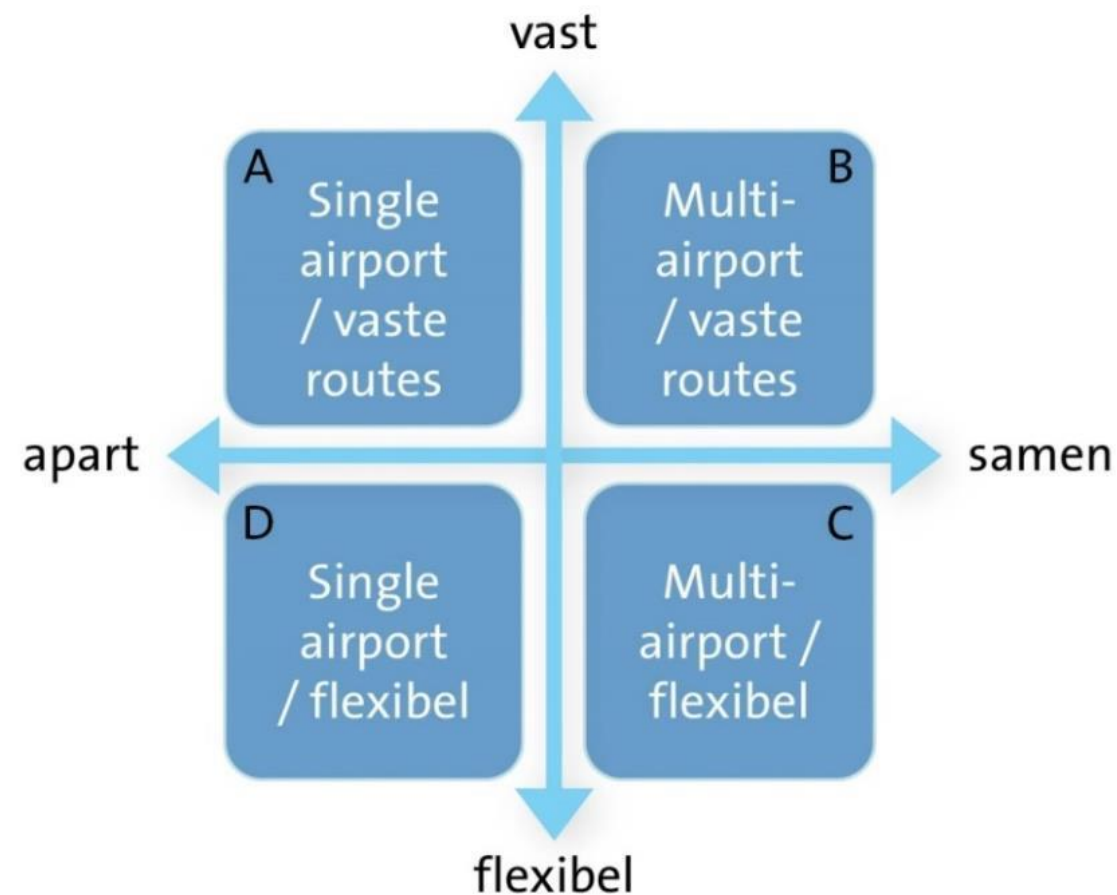
- Geeft richting en draagt bij aan een adaptief beheerd luchtruim
- Bouwstenen:
 - Continuous Climb Operations / High altitude SID's;
 - Continuous Descent Approach;
 - Precisie naderingen / vaste naderingsroutes;
 - Multi-Airport Planning.

Varianten (spoor 3)

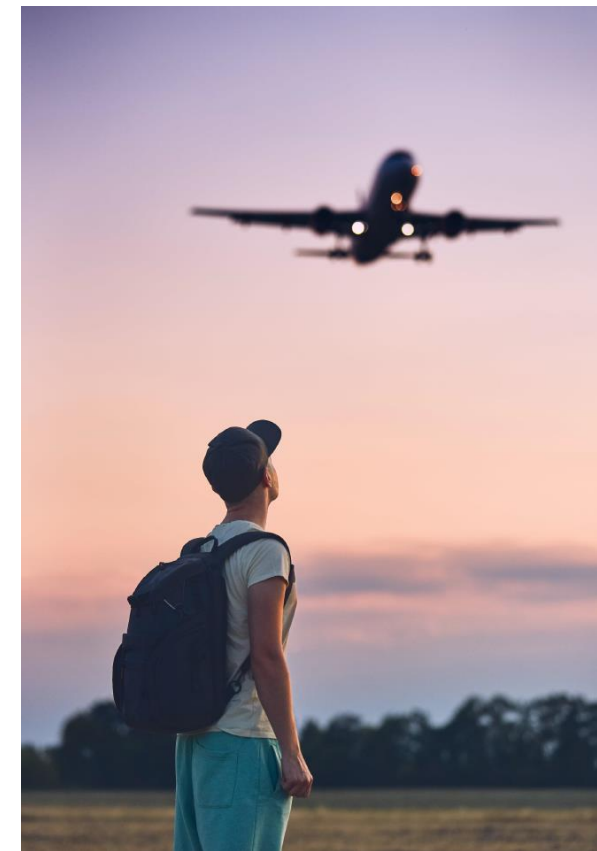
- › Ontwikkeling en beoordeling van een aantal varianten;
- › Verkenning langs 2 assen:
- › Zo volledig mogelijke verkenning;
- › In de voorkeursbeslissing wordt voor een voorkeursvariant gekozen. Mogelijk is dit een combinatie van elementen uit de varianten.

Toetsingskader

- › Varianten worden vergeleken door middel van een toetsingskader;
- › Inhoudelijk wordt hierbij vooral gekeken naar de volgende gebieden:
 - Veiligheid;
 - Emissies (CO₂, NO_x, (ultra)fijnstof);
 - Geluid;
 - Capaciteit en efficiëntie (per luchtruimgebruiker).
- › Ook zal worden gekeken naar de gebieden:
 - Haalbaarheid (incl. transitie/change management);
 - Risico's;
 - Invoeringskosten.

Planning

Participatieaanpak (t/m einde jaar)

Maatschappelijk

- 2^e ronde kerngroepen (najaar)
- CRO-Maastricht, -Lelystad, COVM-Eindhoven en -Leeuwarden (augustus-november)

Gebruikers

- Ophalen requirements (najaar)
- 3^e bijeenkomst Klankbordgroep civiele luchtvaart (december)
- Bijpraten General Aviation en drones (december)

Bestuurlijk

- Ambtelijk overleg provincies (22 oktober)
- Bestuurlijk overleg Gedeputeerden met Minister IenW en Staatssecretaris Defensie (18 november)
- Ronde langs gedeputeerden: ophalen bestuurlijke en maatschappelijke aandachtspunten (okt-nov 2019)

Ontwerpdag 20-11-2019 in Utrecht: sessie herinrichting noorden

Participatie gekoppeld aan plan-MER

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

- Zienswijzeperiode: 10/9 tot en met 7/10
- Nota van Antwoord (eind 2019)

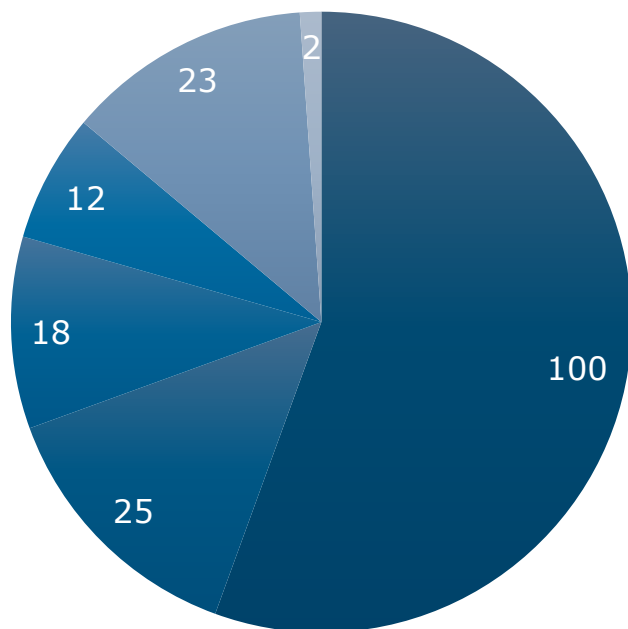
Plan-MER

- Zienswijzeperiode na de zomer van 2020

NRD - zienswijzen

- Particulieren (100)
- Overheden (25)
- Bewoners/omwonendenorganisaties (18)
- Luchtruimgebruikers (12)
- Maatschappelijke organisaties (23)
- Politieke partijen (2)

- > 180 zienswijzen
 - Grote geografische spreiding
 - Zienswijzen uit omgeving regionale luchthavens
 - Zienswijzen uit België
- > Ruim de helft is ingediend door particulieren
- > Bijna alle provincies hebben een zienswijze ingediend
- > Kernthema's:
 - Publieke belangen/waarden
 - Ontwerpproces
 - Scope en toetsingskader PLAN-mer
 - Geluid
 - Natuur
 - Veiligheid
 - Klimaat/CO2

Dank u wel!

www.luchtvaartindetoeekomst.nl